

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยกึ่งทดลอง (Quasi – Experimental Research) แบบสองกลุ่ม ทดสอบก่อน และหลังการทดลอง (Two Group Pretest and Posttest Design) เพื่อศึกษาผลของการพยาบาลแบบสนับสนุนและให้ความรู้ต่อ ความรู้ ความสามารถในการดูแลตนเอง ความพึงพอใจต่อการพยาบาล และผลลัพธ์ทางคลินิก ของผู้ป่วยไตวายเรื้อรังที่รักษาด้วยเครื่องไตเทียม ดังแบบแผนการทดลอง ภาพที่ 3 ดังนี้

กลุ่ม	สัปดาห์ที่							
	1	2	3	4	5	6	7	8
E	O ₁	X ₁	X ₂	X ₃	X ₄	O ₂		O ₃
C	O ₄					O ₅		O ₆

ภาพที่ 3 รูปแบบการวิจัย

โดยกำหนดให้

E หมายถึง กลุ่มทดลอง ซึ่งเป็นผู้ป่วยไตวายเรื้อรังที่รักษาด้วยเครื่องไตเทียม

C หมายถึง กลุ่มควบคุม ซึ่งเป็นผู้ป่วยไตวายเรื้อรังที่รักษาด้วยเครื่องไตเทียม

O₁ หมายถึง ประเมินผู้ป่วยกลุ่มทดลองก่อนการทดลองในสัปดาห์ที่ 1

O₂ หมายถึง ประเมินความรู้ ความสามารถในการดูแลตนเอง และความพึงพอใจของ
ผู้ป่วยกลุ่มทดลองหลังการทดลองในสัปดาห์ที่ 6

O₃ หมายถึง ประเมินผลลัพธ์ทางคลินิกผู้ป่วยกลุ่มทดลองในสัปดาห์ที่ 8

O₄ หมายถึง ประเมินผู้ป่วยกลุ่มควบคุมก่อนการทดลองในสัปดาห์ที่ 1

O₅ หมายถึง ประเมินความรู้ ความสามารถในการดูแลตนเอง และความพึงพอใจของ
ผู้ป่วยกลุ่มควบคุมหลังการทดลองในสัปดาห์ที่ 6

O₆ หมายถึง ประเมินผลลัพธ์ทางคลินิกผู้ป่วยกลุ่มควบคุมในสัปดาห์ที่ 8

X₁, X₂, X₃ และ X₄ หมายถึง การสนับสนุนให้ความรู้ผู้ป่วยไตวายเรื้อรังครั้งที่ 1, 2, 3

และ 4 ในสัปดาห์ที่ 2, 3, 4 และ 5 ตามลำดับ

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ศึกษารุ่นนี้ คือผู้ป่วยไตวายเรื้อรังที่รักษาด้วยเครื่องไตเทียม ที่มารับบริการฟอกเลือดเป็นประจำในหน่วยไตเทียม ของโรงพยาบาลสองแห่ง ในจังหวัดนครสวรรค์

การเลือกกลุ่มตัวอย่าง

เนื่องจากกลุ่มตัวอย่างเป็นกลุ่มผู้ป่วยเฉพาะ โรคและมีจำนวนน้อย ผู้วิจัยได้เลือกกลุ่มตัวอย่างตามคุณสมบัติที่กำหนด แบบเฉพาะเจาะจง (Purposive Sampling) โดยกำหนดคุณสมบัติกลุ่มตัวอย่างดังต่อไปนี้

คุณสมบัติกลุ่มตัวอย่าง

1. มีอายุตั้งแต่ 20 ปี ขึ้นไปทั้งเพศชายและหญิง
2. เป็นโรคไตวายเรื้อรังระยะสุดท้าย และรักษาด้วยเครื่องไตเทียมอย่างต่อเนื่องมาเป็นเวลา 3 เดือนขึ้นไป
3. สามารถเข้าใจภาษาไทยได้ดี ไม่มีปัญหาทางการได้ยิน สื่อสารได้รู้เรื่อง อยู่ในสภาพที่สามารถให้ข้อมูลได้
4. ยินดีให้ความร่วมมือในการวิจัย

ขนาดกลุ่มตัวอย่าง

ขนาดกลุ่มตัวอย่างได้จากตารางประมาณขนาดกลุ่มตัวอย่างของ โอรีนิก (Olejnik, 1984) ซึ่งคำนวณจากระดับนัยสำคัญ .05 (Level of Significant) อำนาจของการทดสอบ (Level of Statistical Power) เท่ากับ .7 และขนาดของผล (Effect Size) ระดับใหญ่ ได้ขนาดกลุ่มตัวอย่างจำนวน 40 ราย จากนั้นทำการสุ่มกลุ่มตัวอย่างดังนี้

คัดเลือกได้กลุ่มตัวอย่างโรงพยาบาลแห่งที่ 1 จำนวน 18 ราย และ กลุ่มตัวอย่างโรงพยาบาลแห่งที่ 2 จำนวน 26 ราย ทำการสุ่มกลุ่มตัวอย่างทั้งสองโรงพยาบาล เข้ากลุ่มทดลอง และกลุ่มควบคุมจำนวนกลุ่มละ 22 ราย โดยการจับสลากตามวันที่ผู้ป่วยมารับบริการฟอกเลือดดังนี้

กลุ่มผู้ป่วยโรงพยาบาลแห่งที่ 1 จำนวน 18 ราย

กลุ่มทดลอง จำนวน 9 ราย เป็นผู้ป่วยมารับการฟอกเลือดวันอังคาร

กลุ่มควบคุม จำนวน 9 ราย เป็นผู้ป่วยมารับการฟอกเลือดวันจันทร์

กลุ่มผู้ป่วยโรงพยาบาลแห่งที่ 2 จำนวน 26 ราย

กลุ่มทดลอง จำนวน 13 ราย เป็นผู้ป่วยมารับการฟอกเลือดวันจันทร์

กลุ่มควบคุม จำนวน 13 ราย เป็นผู้ป่วยมารับการฟอกเลือดวันอังคาร

กำหนดให้กลุ่มทดลองได้รับการพยาบาลตามแผนการพยาบาลแบบสนับสนุนและ

ให้ความรู้ กลุ่มควบคุมได้รับการพยาบาลตามปกติ

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้มี 2 ประเภท ได้แก่ เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลและเครื่องมือที่ใช้ในการทดลอง ซึ่งผู้วิจัยเป็นคนสร้างขึ้นทั้งหมด ตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ ด้วยการตรวจสอบความครอบคลุมของเนื้อหา และความเหมาะสมของภาษา (Content Validity Index) ตามวิธีของ แฮมเบตตัน และคณะ (Hambleton et al., 1975) โดยให้ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 ท่าน ประกอบด้วย อาจารย์ผู้เชี่ยวชาญด้านทฤษฎีการพยาบาล 2 ท่าน แพทย์ผู้เชี่ยวชาญโรคไต 2 ท่าน และพยาบาลปฏิบัติการผู้เชี่ยวชาญด้านการฟอกเลือด 1 ท่าน จากนั้นนำข้อเสนอแนะที่ได้มาปรับปรุงแก้ไข หลังจากนั้นนำเครื่องมือไปหาค่าความเชื่อมั่น โดยนำไปทดสอบ กับผู้ป่วยไตวายเรื้อรังที่รักษาด้วยเครื่องไตเทียม ที่ไม่ใช้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 20 ราย

1. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

1.1 แบบสัมภาษณ์ข้อมูลส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ อายุ สถานภาพ ศาสนา ระดับการศึกษา อาชีพ วิธีการเสียค่ารักษา รายได้ของผู้ป่วยและความเพียงพอของรายได้ การมีโรคร่วม ข้อมูลของการรักษาด้วยเครื่องไตเทียม ผลการตรวจทางห้องปฏิบัติการ และแบบบันทึกผลลัพธ์ทางคลินิก ได้แก่ น้ำหนักตัวที่เพิ่มขึ้นในวันฟอกเลือด ระดับโปตัสเซียม ระดับอัลบูมิน และการมาฟอกเลือดก่อนกำหนด ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นจากการทบทวนเอกสารและงานวิจัย โดยมีเกณฑ์ในการให้คะแนนดังนี้ คือ การมาฟอกเลือดตรงตามกำหนดให้ 1 คะแนน มาก่อนกำหนด หรือไม่มาตามกำหนดให้ 0 คะแนน แบบวัดมีคะแนนระหว่าง 0 คะแนน ถึง 24 คะแนน การแปลผล คะแนนมาก หมายถึง มาฟอกเลือดตรงตามกำหนด

1.2 แบบทดสอบความรู้ของผู้ป่วยไตวายเรื้อรังที่รักษาด้วยเครื่องไตเทียม ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นจากการทบทวนเอกสารและงานวิจัย มีเนื้อหาในเรื่อง การรับประทานอาหารและน้ำ การรับประทานยา การปฏิบัติกิจวัตรประจำวัน การปฏิบัติตัวเมื่อฟอกเลือด และการดูแลด้านอารมณ์ ประกอบด้วยข้อคำถาม 25 ข้อ ลักษณะข้อคำถามเป็นแบบปลายปิดมีสามตัวเลือก คือ ถูก – ผิด และ ไม่ทราบหรือไม่แน่ใจ มีข้อคำถามที่มีข้อความทางด้านลบ 8 ข้อ คือ ข้อ 2, 3, 5, 6, 7, 10, 14 และ 17 ข้อความทางด้านบวก 17 ข้อ คือ ข้อ 1, 4, 8, 9, 11, 12 13, 15, 16 และ 18 – 25 เกณฑ์ในการให้คะแนน คือ ตอบถูกให้ 1 คะแนน ตอบผิดหรือไม่ทราบ/ ไม่แน่ใจให้ 0 คะแนน แบบทดสอบความรู้ของผู้ป่วยไตวายเรื้อรังที่รักษาด้วยเครื่องไตเทียม มีคะแนนระหว่าง 0 คะแนน ถึง 25 คะแนน การแปลผล คะแนนมาก หมายถึง มีความรู้ในการดูแลตนเองสูง

การตรวจสอบคุณภาพของแบบทดสอบความรู้ ได้คำนวณความตรงตามเนื้อหา เท่ากับ .87 ค่าความเชื่อมั่นโดยใช้ สูตรคูเดอร์ริชาร์ดสัน 20 (Kuder – Richardson 20) เท่ากับ .79 และวิเคราะห์หาความยากง่าย (Difficulty) และอำนาจจำแนก (Discrimination) ได้ค่าความยากง่าย

เท่ากับ .3 - .5 หมายความว่า แบบทดสอบนี้มีค่าความยากง่ายอยู่ในระดับปานกลาง และมีอำนาจจำแนก เท่ากับ .3 - 1 หมายความว่า แบบทดสอบนี้มีอำนาจจำแนกสูง และเป็นข้อสอบที่มีคุณภาพ

1.3 แบบประเมินความสามารถในการดูแลตนเองของผู้ป่วยไตวายเรื้อรังที่รักษาด้วยเครื่องไตเทียม ผู้วิจัยได้สร้างขึ้นจากการทบทวนเอกสาร และงานวิจัย ตามแนวคิดของ โอเร็ม (Orem, 1991) เป็นการประเมินความสามารถในการดูแลตนเองเรื่อง การรับประทานอาหารและน้ำ การรับประทานยา การปฏิบัติกิจวัตรประจำวัน การปฏิบัติตัวเมื่อฟอกเลือด และการดูแลด้านอารมณ์ ประกอบด้วยข้อคำถาม 25 ข้อ มีข้อคำถามที่มีข้อความทางด้านลบ 4 ข้อ คือ ข้อ 5, 9, 16 และ 25 ข้อความทางด้านบวก 21 ข้อ คือ ข้อ 1, 2, 3, 4, 6, 7, 8, 10 - 15 และ 17 - 24 ลักษณะการให้คะแนนเป็นแบบมาตราประเมินค่า (Rating Scale) ระดับคะแนนตั้งแต่ 1 - 4 ดังนี้ คือ

เกณฑ์การให้คะแนนทางบวก คือ

คะแนน 4 หมายถึง ปฏิบัติประจำ 6 - 7 ครั้ง ใน 1 สัปดาห์

คะแนน 3 หมายถึง ปฏิบัติบ่อย 4 - 5 ครั้ง ใน 1 สัปดาห์

คะแนน 2 หมายถึง ปฏิบัติบางครั้ง 2 - 3 ครั้ง ใน 1 สัปดาห์

คะแนน 1 หมายถึง ปฏิบัติ 1 ครั้ง หรือน้อยกว่า 1 ครั้ง ใน 1 สัปดาห์

เกณฑ์การให้คะแนนทางลบ คือ

คะแนน 4 หมายถึง ปฏิบัติ 1 ครั้ง หรือน้อยกว่า 1 ครั้ง ใน 1 สัปดาห์

คะแนน 3 หมายถึง ปฏิบัติบางครั้ง 2 - 3 ครั้ง ใน 1 สัปดาห์

คะแนน 2 หมายถึง ปฏิบัติบ่อย 4 - 5 ครั้ง ใน 1 สัปดาห์

คะแนน 1 หมายถึง ปฏิบัติประจำ 6 - 7 ครั้ง ใน 1 สัปดาห์

แบบประเมินความสามารถในการดูแลตนเองของผู้ป่วยไตวายเรื้อรังที่รักษาด้วยเครื่องไตเทียมมีช่วงคะแนนระหว่าง 25 คะแนน ถึง 100 คะแนน การแปลผล คะแนนมาก หมายถึง มีความสามารถในการดูแลตนเองสูง การตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือได้ค่าดัชนีความตรงตามเนื้อหาเท่ากับ .70 ค่าความเชื่อมั่นโดยหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach Alpha Coefficient) เท่ากับ .73

1.4 แบบประเมินความพึงพอใจต่อการพยาบาลของผู้ป่วยไตวายเรื้อรังที่รักษาด้วยเครื่องไตเทียม ผู้วิจัยสร้างขึ้นจากการทบทวนเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องตามแนวคิดของ ลาโมนิกา-โอเบิร์สท์ (Lamonica, Oberst, Madea, & Wolf, 1986) เป็นการประเมินความพึงพอใจต่อการพยาบาลในเรื่องทั่ว ๆ การสนับสนุนระหว่างบุคคล และความประทับใจ ประกอบด้วยข้อคำถาม 13 ข้อ คำถามเป็นแบบปลายปิด การให้คะแนนเป็นแบบมาตราประเมินค่า (Rating Scale) ระดับคะแนนตั้งแต่ 1 - 5 คะแนน ดังนี้ คือ

คะแนน 5 หมายถึง มีความพึงพอใจมากที่สุด

คะแนน 4 หมายถึง มีความพึงพอใจมาก

คะแนน 3 หมายถึง มีความพึงพอใจปานกลาง

คะแนน 2 หมายถึง มีความพึงพอใจน้อย

คะแนน 1 หมายถึง มีความพึงพอใจน้อยที่สุด

แบบประเมินความพึงพอใจต่อการพยาบาลของผู้ป่วยไตวายเรื้อรังที่รักษาด้วย

เครื่องไตเทียม มีช่วงคะแนนระหว่าง 13 คะแนน ถึง 65 คะแนน การแปลผล คะแนนมาก หมายถึง มีความพึงพอใจมาก คะแนนน้อย หมายถึง มีความพึงพอใจน้อย การตรวจสอบคุณภาพของ เครื่องมือ ได้ค่าดัชนีความตรงตามเนื้อหาเท่ากับ .84 ค่าความเชื่อมั่น โดยหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา ของครอนบาค (Cronbach Alpha Coefficient) เท่ากับ .95

2. เครื่องมือที่ใช้ในการทดลอง ได้แก่ แผนการพยาบาลแบบสนับสนุนและให้ความรู้ สำหรับผู้ป่วยไตวายเรื้อรังที่รักษาด้วยเครื่องไตเทียม ผู้วิจัยเป็นคนสร้างขึ้นจากการทบทวน เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ตามแนวคิดทฤษฎีการพยาบาลของ โอเร็ม (Orem, 1995) ได้ค่าดัชนี ความตรงตามเนื้อหาเท่ากับ .87 กลวิธีในการสนับสนุนและให้ความรู้ประกอบด้วย การสอน การชี้แนะ การสนับสนุนให้กำลังใจ และการจัดสิ่งแวดล้อม สื่อที่ใช้ประกอบ คือ แผนการสนับสนุน และให้ความรู้ คู่มือการปฏิบัติตัวของผู้ป่วย ภาพพลิก และวีดิทัศน์ ดังนี้

2.1 แผนการสนับสนุนและให้ความรู้แก่ผู้ป่วยแบบรายบุคคล ประกอบด้วย 5 ส่วน คือ วัตถุประสงค์ เนื้อหา กิจกรรม สื่อการสอน/ อุปกรณ์ และการประเมินผล มีเนื้อหา ดังนี้

2.1.1 ความรู้เรื่องโรคไตเรื้อรัง ที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับ หน้าที่ ความหมาย สาเหตุ อาการ และ การรักษา

2.1.2 การปฏิบัติตัวของผู้ป่วยไตวายเรื้อรังที่รักษาด้วยเครื่องไตเทียม ที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับ

2.1.2.1 การรับประทานอาหารและน้ำ ได้แก่ อาหารประเภทคาร์โบไฮเดรต โปรตีน ไขมัน เกลือแร่ และผลไม้

2.1.2.2 การรับประทานยา ได้แก่ ยาลดความดันโลหิต ยาหัวใจ วิตามิน ยาลด ความเป็นกรดในเลือด ยาขับปัสสาวะ ยาธาตุเหล็ก และวิธีการเก็บรักษายา

2.1.2.3 การปฏิบัติกิจวัตรประจำวัน ได้แก่ การออกกำลังกาย การขับถ่าย การพักผ่อน และการบันทึกการเปลี่ยนแปลงประจำวัน

2.1.2.4 การปฏิบัติตัวเมื่อฟอกเลือด ได้แก่ ก่อนการฟอกเลือด ขณะฟอกเลือด หลังการฟอกเลือด การดูแลเส้นเลือดที่ใช้ในการฟอกเลือด และอาการผิดปกติที่ต้องรีบมาพบแพทย์ทันที

2.1.2.5 การดูแลด้านอารมณ์ ได้แก่ การออกกำลังกาย การฝึกการผ่อนคลาย กล้ามเนื้อ การนวด การฝึกหายใจแบบสงบ และการทำสมาธิ

2.2 คู่มือการปฏิบัติตัวของผู้ป่วยไตวายเรื้อรังที่รักษาด้วยเครื่องไตเทียม ซึ่งผู้วิจัยสร้างขึ้นจากการทบทวนเอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ประกอบด้วย ความรู้เรื่องโรคไตเรื้อรังที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับ หน้าที่ ความหมาย สาเหตุ อาการ และการรักษา การปฏิบัติตัวของผู้ป่วยไตวายเรื้อรังที่รักษาด้วยเครื่องไตเทียม ที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับ การรับประทานอาหารและน้ำ การรับประทานยา การปฏิบัติกิจวัตรประจำวัน การปฏิบัติตัวเมื่อฟอกเลือด และการดูแลด้านอารมณ์

2.3 ภาพพลิก ผู้วิจัยสร้างขึ้นจากการทบทวน เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง มีเนื้อหาเกี่ยวกับชนิดของยาที่ต้องรับประทาน ผลของยาและผลข้างเคียงของยา

2.4 วิดีทัศน์ ผู้วิจัยสร้างขึ้นจากการทบทวนเอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง มีเนื้อหาประกอบด้วยเรื่องความรู้เรื่องโรคไตวายเรื้อรัง และการปฏิบัติตัวของผู้ป่วยไตวายเรื้อรังที่รักษาด้วยเครื่องไตเทียม มีความยาว 30 นาที

การพิทักษ์สิทธิของกลุ่มตัวอย่าง

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ตระหนักถึงการเคารพในความเป็นบุคคล ผู้วิจัยจะแนะนำตัวชี้แจงวัตถุประสงค์ในการวิจัยเพื่อขอความร่วมมือในการเก็บข้อมูล และแจ้งสิทธิในการปฏิเสธหรือขอรับการเข้าร่วมงานวิจัย โดยให้ผู้ป่วยเป็นผู้ตัดสินใจด้วยตนเองว่าจะยินยอมเข้าร่วมการวิจัยหรือไม่เข้าร่วมก็ได้ ข้อมูลที่ได้จากการวิจัยจะเก็บเป็นความลับไว้ในตู้เอกสารใส่กุญแจเฉพาะผู้วิจัยเท่านั้นที่จะใช้ข้อมูลได้ และจะนำไปใช้เป็นประโยชน์ทางวิชาการและเสนอในภาพรวมเท่านั้น หลังจากเขียนรายงานและนำเสนอแล้ว ผู้วิจัยจะทำลายเอกสารการเก็บข้อมูลทั้งหมด และในกรณีที่กลุ่มตัวอย่างปฏิเสธไม่เข้าร่วมการวิจัย หรือถอนตัวจากการวิจัยในภายหลังไม่ว่าด้วยเหตุผลใดก็ตามผลการปฏิเสธดังกล่าว จะไม่ส่งผลกระทบต่อผู้ป่วยในการรับการรักษาพยาบาลใด ๆ ทั้งสิ้น และเมื่อสิ้นสุดการวิจัย ผู้วิจัยคำนึงถึงจริยธรรมในการวิจัยโดยจัดให้กลุ่มควบคุมได้รับการพยาบาลเช่นเดียวกัน

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการวิจัย และ เก็บข้อมูลด้วยตนเอง โดยปฏิบัติตามขั้นตอนดังนี้

1. เสนอโครงร่างวิทยานิพนธ์ต่อคณะกรรมการจริยธรรมการวิจัย มหาวิทยาลัยบูรพา เพื่อพิจารณาเกี่ยวกับจริยธรรมในการวิจัย

2. นำหนังสือแนะนำตนเองจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพา ถึงผู้อำนวยการโรงพยาบาล เพื่อขอความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการทำวิจัย

3. ภายหลังจากได้รับการอนุมัติให้เก็บข้อมูล จึงเข้าพบหัวหน้ากลุ่มการพยาบาลและหัวหน้าหน่วยไตเทียม เพื่อชี้แจงวัตถุประสงค์และรายละเอียดของการวิจัย

4. เลือกกลุ่มตัวอย่างตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้ โดยสำรวจรายชื่อผู้ป่วยที่เข้ารับการรักษาในหน่วยไตเทียม และศึกษาเพิ่มประวัติผู้ป่วย แล้วคัดเลือกกลุ่มตัวอย่างที่มีคุณสมบัติตามเกณฑ์แบบเจาะจง

5. เลือกกลุ่มตัวอย่างที่หน่วยไตเทียม โดยการจับสลากตามวันที่ผู้ป่วยมารับบริการการฟอกเลือด เป็นกลุ่มทดลอง และกลุ่มควบคุม

6. เตรียมความพร้อมของอุปกรณ์ในการสอน และความเรียบร้อยของสถานที่โดยใช้เวลาที่ผู้ป่วยกำลังรอเข้ารับบริการฟอกเลือด และ กำลังรับบริการฟอกเลือดผ่านไปได้ประมาณ 30 นาที ซึ่งเป็นเวลาที่เหมาะสมในการเรียนรู้

7. ให้การพยาบาลตามแผนการพยาบาลแบบสนับสนุนและให้ความรู้ ดังนี้

กลุ่มทดลอง

ขั้นตอนที่ 1 การสร้างสัมพันธภาพ เพื่อให้เกิดความไว้วางใจ

สัปดาห์ที่ 1

1. ผู้วิจัยแนะนำตนเอง ชี้แจงวัตถุประสงค์ วิธีดำเนินการวิจัย และพหุศาสตร์ของกลุ่มตัวอย่างตลอดการดำเนินการวิจัย เพื่อขอความร่วมมือในการทำวิจัย พร้อมทั้งให้กลุ่มตัวอย่างลงนามยินยอมเข้าร่วมการวิจัย

2. ผู้วิจัยอธิบายวิธีการตอบแบบสอบถาม และเปิดโอกาสให้ซักถามข้อสงสัยรวมทั้งแสดงความคิดเห็นในการตอบแบบสอบถาม

3. กรณีที่กลุ่มตัวอย่างสามารถตอบแบบสอบถามได้ ก็ให้ตอบแบบสอบถามด้วยตนเอง แต่ในกรณีที่ผู้ป่วยอ่านเองไม่ได้ ผู้วิจัยจะอ่านข้อความในแบบสอบถามให้ฟังและให้กลุ่มตัวอย่างตอบ

4. ผู้วิจัยเก็บข้อมูลแบบสอบถามครั้งแรก ก่อนการทดลอง (Pretest) โดยให้กลุ่มตัวอย่างตอบแบบบันทึกข้อมูลส่วนบุคคล แบบทดสอบความรู้ แบบประเมินความสามารถในการดูแลตนเอง และแบบประเมินความพึงพอใจต่อการพยาบาลของผู้ป่วย หลังจากนั้นตรวจสอบความครบถ้วนของข้อมูล

5. ผู้วิจัยบันทึกผลการตรวจทางห้องปฏิบัติการ และผลลัพธ์ทางคลินิก ครั้งที่ 1 จากรายงานเพิ่มประวัติการรักษาของกลุ่มตัวอย่างเพื่อใช้เป็นตัวชี้วัดในการปฏิบัติตัว

ขั้นตอนที่ 2 การดำเนินการตามแผนการพยาบาลแบบสนับสนุนและให้ความรู้

สัปดาห์ที่ 2 ผู้วิจัยดำเนินการให้การพยาบาลแบบสนับสนุนและให้ความรู้กลุ่มตัวอย่าง ครั้งที่ 1 ดังนี้

1. กล่าวพูดคุยทักทายด้วยสีหน้ายิ้มแย้ม แสดงความสนใจ และเต็มใจให้ความช่วยเหลืออย่างเป็นกันเองเพื่อให้เกิดความไว้วางใจ
2. จัดสถานที่ให้กลุ่มตัวอย่างนั่งรวมกลุ่มประมาณ 6 – 8 คน โดยดูแลให้ได้รับความสุขสบายในขณะที่ผู้ป่วยกำลังได้รับการฟอกเลือด
3. ให้ความรู้ด้วยการชมวิดิทัศน์ร่วมกันมีความยาว 30 นาที เรื่องโรคไตเรื้อรังและการปฏิบัติตัวของผู้ป่วยไตวายเรื้อรังที่ได้รับการรักษาด้วยเครื่องไตเทียม
4. หลังจากการชมวิดิทัศน์แล้ว เปิดโอกาสให้มีการซักถามปัญหาข้อสงสัยต่าง ๆ และแลกเปลี่ยนประสบการณ์ความคิดเห็นกันระหว่างผู้วิจัย กับผู้ป่วย

สัปดาห์ที่ 3 ผู้วิจัยดำเนินการให้ความรู้เป็นรายบุคคล ครั้งที่ 2 ดังนี้

1. กล่าวทักทายพูดคุยอย่างเป็นกันเอง ด้วยสีหน้ายิ้มแย้ม
2. จัดเตรียมสถานที่ สร้างบรรยากาศที่สบายไม่ตึงเครียด ดูแลให้ผู้ป่วยได้รับความสุขสบายขณะที่กำลังฟอกเลือด และป้องกันสิ่งรบกวนต่าง ๆ
3. ซักถามปัญหา หรือมีอุปสรรคในการดูแลตนเองของผู้ป่วย หลังจากการชมวิดิทัศน์เมื่อสัปดาห์ที่แล้ว ซักถามผู้ป่วยว่าสามารถปฏิบัติตามกิจกรรมการดูแลตนเองต่าง ๆ ได้มากน้อยเพียงใด
4. เปิดโอกาสให้ผู้ป่วยได้แสดงความคิดเห็น แลกเปลี่ยนความรู้ พร้อมทั้งตั้งคำถามเพื่อประเมินความรู้ ความเข้าใจ และเป็นการกระตุ้นให้ผู้ป่วยมีส่วนร่วมในการเรียนรู้
5. ผู้วิจัยพูดคุยแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับผู้ป่วย สอบถามการรับรู้ ความเชื่อในการปฏิบัติตัว และการปฏิบัติตามกิจกรรมที่กระทำอยู่ ผู้วิจัยช่วยเสริมให้ความรู้เรื่อง การรับประทานอาหาร และน้ำ การรับประทานยา พร้อมทั้งแสดงภาพพลิกเกี่ยวกับชนิดของยาที่รับประทาน
6. เปิดโอกาสให้มีการซักถามอย่างอิสระ และแสดงความคิดเห็นได้อย่างเต็มที่ ผู้วิจัยตอบปัญหาที่ผู้ป่วยไม่เข้าใจ พร้อมทั้งชี้แนะวิธีการที่เหมาะสมในการปฏิบัติดูแลตนเองที่ถูกต้อง
7. สนับสนุน และพูดให้กำลังใจเพื่อส่งเสริมแรงจูงใจ ให้ผู้ป่วยสามารถปฏิบัติตามแผนการรักษาได้อย่างต่อเนื่อง

8 ทบทวนความรู้และสิ่งที่ควรปฏิบัติเพื่อให้เกิดความเข้าใจเพิ่มมากขึ้น

สัปดาห์ที่ 4 ผู้วิจัยดำเนินการให้ความรู้เป็นรายบุคคล ครั้งที่ 3 ดังนี้

1. กล่าวทักทายพูดคุยอย่างเป็นกันเอง ด้วยสีหน้ายิ้มแย้ม ซักถามปัญหา หรือข้อสงสัยและความยากลำบากในการปฏิบัติตามกิจกรรมการดูแลตนเอง หลังจากได้พูดคุยกันในครั้งที่ผ่านมา

2. ผู้วิจัยตอบคำถามที่ผู้ป่วยไม่เข้าใจ พร้อมทั้งวิเคราะห์ปัญหาอุปสรรค และหาแนวทางแก้ไขปัญหาร่วมกัน

3. พุคอุยแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกัน ผู้วิจัยเสริมให้ความรู้ เรื่อง การปฏิบัติกิจวัตรประจำวัน การปฏิบัติตัวเมื่อมาพอกเลือด และการดูแลด้านอารมณ์

4. ผู้วิจัยเปิดโอกาสให้มีการซักถามข้อสงสัย และแลกเปลี่ยนประสบการณ์ที่ผ่านมารวมทั้งชี้แนะเทคนิคต่าง ๆ ที่ถูกต้อง ทบทวนความรู้และข้อปฏิบัติการดูแลตนเองในเรื่องที่ผ่านมารวมทั้งชี้แนะเทคนิคต่าง ๆ ที่ถูกต้อง ทบทวนความรู้และข้อปฏิบัติการดูแลตนเองในเรื่องที่ผ่านมารวมทั้งชี้แนะเทคนิคต่าง ๆ ที่ถูกต้อง

5. ผู้วิจัยสนับสนุน และพูดให้กำลังใจ เพื่อให้เกิดแรงจูงใจในการปฏิบัติกิจกรรมการดูแลตนเองได้ อย่างเหมาะสม

6. ผู้วิจัยมอบคู่มือการปฏิบัติตัวสำหรับผู้ป่วยไตวายเรื้อรังที่รักษาด้วยเครื่องไตเทียม ซึ่งเป็นสื่อในการให้ข้อมูลที่มีประโยชน์ เพื่อพัฒนาความสามารถในการดูแลตนเอง และผู้ป่วยสามารถทบทวนความรู้เกี่ยวกับการปฏิบัติตัวได้ตลอดเวลา

สรุปความรู้ความเข้าใจที่ผ่านมาเป็นรายบุคคล ครั้งที่ 4

1. ผู้วิจัยกล่าวทักทายพูดคุยอย่างเป็นกันเอง ด้วยสื่อน้ำยิ้มแย้ม เปิดโอกาสให้มีการซักถามข้อสงสัยและสอบถามถึงปัญหาในการปฏิบัติการดูแลตนเองที่ผ่านมารวมทั้งชี้แนะเทคนิคต่าง ๆ ที่ถูกต้อง

2. แลกเปลี่ยนความคิดเห็นกันระหว่างผู้วิจัย และผู้ป่วย โดยให้ผู้ป่วยมีส่วนร่วมในการหาวิธีแก้ไขปัญหา และอุปสรรคของตนเอง เพื่อหาวิธีการปฏิบัติที่ถูกต้องเหมาะสมกับแผนการดำเนินชีวิตของผู้ป่วย พร้อมทั้งผู้วิจัยสรุปเนื้อหาทบทวนความรู้ความเข้าใจ

3. ผู้วิจัยตั้งคำถามที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติการดูแลตนเอง เพื่อประเมินความรู้ความเข้าใจของผู้ป่วย และเป็นการทบทวนความจำของผู้ป่วย

4. ผู้วิจัยสนับสนุนให้กำลังใจผู้ป่วย รวมทั้งกระตุ้นให้ครอบครัวมีส่วนร่วมในการส่งเสริมความสามารถในการดูแลตนเองของผู้ป่วย และให้คำชี้แนะ เพื่อให้ผู้ป่วยสามารถปฏิบัติการดูแลตนเองได้อย่างถูกต้อง

ขั้นตอนที่ 3 การประเมินผล

สรุปคำที่ 6 ผู้วิจัยประเมินผลผู้ป่วยหลังการทดลอง (Post-Test) ด้วยเครื่องมือชุดเดียวกับก่อนการทดลอง ยกเว้นบันทึกข้อมูลส่วนบุคคล เพื่อประเมินความรู้ ประเมินความสามารถในการดูแลตนเอง และประเมินความพึงพอใจต่อการพยาบาลของผู้ป่วย

สรุปคำที่ 8 ประเมินผลการตรวจเลือดทางห้องปฏิบัติการครั้งที่ 2 และบันทึกผลผลลัพธ์ทางคลินิกจากประวัติการรักษา ผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้มาตรวจสอบความถูกต้อง ก่อนนำไปวิเคราะห์ทางสถิติต่อไป

ผู้วิจัยกล่าวขอบคุณผู้ป่วยที่ให้ความร่วมมือในการศึกษาครั้งนี้ และเมื่อสิ้นสุดการวิจัย ผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้มาตรวจสอบความถูกต้อง ก่อนนำไปวิเคราะห์ทางสถิติต่อไป

กลุ่มควบคุม

ขั้นตอนที่ 1 ดำเนินการเหมือนกลุ่มทดลอง

ขั้นตอนที่ 2 พยาบาลที่หน่วยไตเทียมให้การพยาบาลตามปกติแก่ผู้ป่วย ได้แก่ ให้การพยาบาล ขณะฟอกเลือดด้วยเครื่องไตเทียม ให้ความรู้ และตอบข้อซักถามเมื่อพยาบาลได้รับการสอบถาม จากผู้ป่วย และญาติ รวมทั้งการให้ความช่วยเหลือเมื่อพบปัญหาที่เกิดขึ้นกับผู้ป่วยในครั้งนั้น ๆ

ขั้นตอนที่ 3 การประเมินผล

ข้อที่ 6 ผู้วิจัยประเมินผลผู้ป่วยหลังการทดลอง (Post-Test) ด้วยเครื่องมือชุดเดียวกับ ก่อนการทดลอง ชกเว้นข้อมูลส่วนบุคคล เพื่อประเมินความรู้ในการดูแลตนเอง ประเมิน ความสามารถในการดูแลตนเอง และประเมินความพึงพอใจต่อการพยาบาลของผู้ป่วย

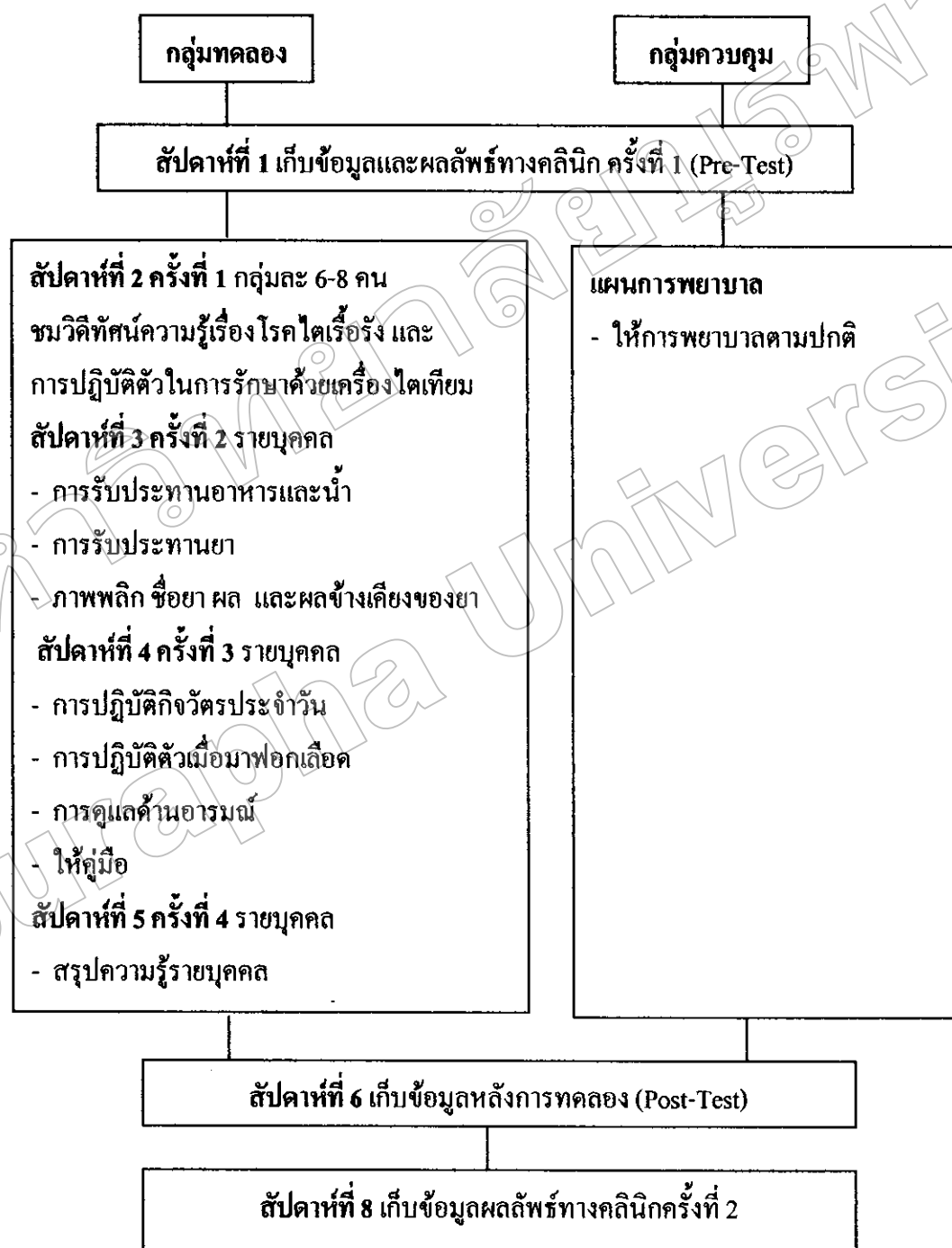
ข้อที่ 8 ผู้วิจัยประเมินผลการตรวจเลือดทางห้องปฏิบัติการครั้งที่ 2 และบันทึก ผลลัพธ์ทางคลินิกจากประวัติการรักษา พร้อมทั้งให้ความรู้ผู้ป่วยด้วยการชมวิดิทัศน์ ภาพพลิก คู่มือการปฏิบัติตัว เปิดโอกาสให้มีการซักถาม แลกเปลี่ยนความคิดเห็นกันระหว่างผู้วิจัย กับผู้ป่วย ตามสิทธิที่ผู้ป่วยควรได้รับอย่างไม่มี ความแตกต่างกันกับกลุ่มทดลอง

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์ โดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป (SPSS for Windows) โดยกำหนดระดับความมีนัยสำคัญที่ .05 และ .01 มีขั้นตอนดังนี้

1. ข้อมูลส่วนบุคคลของกลุ่มตัวอย่าง นำมาแจกแจงความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
2. เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนความรู้ในการดูแลตนเอง ความสามารถในการดูแลตนเอง และความพึงพอใจต่อการพยาบาลของผู้ป่วยระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมโดยใช้ สถิติการทดสอบค่าทีแบบอิสระ (Independent t-test)
3. เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของน้ำหนักตัว ระดับโปตัสเซียม ระดับอัลบูมิน และจำนวนครั้ง ของการมาฟอกเลือดก่อนกำหนด ระหว่างกลุ่มทดลอง และกลุ่มควบคุมโดยใช้สถิติการทดสอบค่าที แบบอิสระ (Independent t-test) และทดสอบไคสแควร์ (Chi – Square Test)
4. เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนความรู้ในการดูแลตนเอง คะแนนความสามารถในการดูแลตนเอง และความพึงพอใจต่อการพยาบาลของผู้ป่วยกลุ่มทดลอง ก่อนและหลังการทดลอง โดยใช้สถิติการทดสอบค่าที (Paired t-test)

5. เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนความรู้ในการดูแลตนเอง คะแนนความสามารถในการดูแลตนเอง และความพึงพอใจต่อการพยาบาลของผู้ป่วยกลุ่มควบคุมก่อนและหลังการทดลอง โดยใช้สถิติการทดสอบค่าที (Paired t-test)

ภาพที่ 4 แบบแผนการทดลอง